

Bewonersbudgetten

April 2011

Bewoners spelen een belangrijke rol in hun wijk. Ze hebben invloed op de sfeer en uitstraling van hun buurt en kunnen er een positieve bijdrage aan leveren. Het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties wil bewoners stimuleren om betrokken te zijn bij hun wijk. Daarvoor zijn budgetten beschikbaar voor bewoners, waarmee zij initiatieven in hun wijk kunnen realiseren.

De toenmalig minister voor Wonen, Wijken en Integratie heeft in de periode 2008 tot en met 2011 in totaal 95 miljoen euro voor bewonersinitiatieven uitgetrokken.

Dit bedrag is in 49 gemeenten geïnvesteerd, waaronder de gemeenten met aandachtswijken, om bewonersinitiatieven te stimuleren. Zij kiezen ervoor om het geld gemeentebreed beschikbaar te stellen, of juist te bestemmen voor een aantal wijken. Veel gemeenten werken al met bewoners- of wijkbudgetten. Veertien gemeenten hebben in 2008 het voucher(waardebon) systeem geïntroduceerd. Door positieve ervaringen met het vouchersysteem in deze gemeenten werken inmiddels 29 gemeenten met het vouchersysteem.

Voor en door bewoners

Bewoners weten als geen ander wat er leeft in hun buurt. Ze ervaren dagelijks de plezierige en minder leuke kanten van hun wijk. Door te luisteren, te kijken, een praatje te maken met burens of andere bewoners. Kortom, door te leven in hun wijk. De 95 miljoen voor bewonersinitiatieven maakt het bewoners mogelijk om hun ideeën voor de wijk te realiseren. Zo ontstaat er financiële ruimte om wijken te creëren die er zijn vóór bewoners, maar die ook worden verbeterd dóór bewoners.

Bewoners kunnen op deze manier zelf actief bijdragen aan de leefbaarheid in hun buurt. Actieve bewoners voelen zich betrokken bij hun wijk. Bovendien kunnen zij ervoor zorgen dat andere mensen in de wijk ook meer bij elkaar betrokken raken.

Want of het nu gaat om een speeltuin, een schaaktoernooi of een buurtrestaurant: bewoners treffen elkaar bij dit soort initiatieven. Dit kan bijdragen aan de sociale samenhang in een flat, straat of buurt. Daarnaast kunnen bewonersinitiatieven leiden tot een betere samenwerking tussen bewoners, de gemeente en corporaties. Deze partijen spelen immers een belangrijke rol in de ontwikkeling van de wijk.

Het vouchersysteem

Via het vouchersysteem kunnen bewoners écht zelf beslissen wat er met het geld gebeurt. Zij kunnen via dit systeem heel eenvoudig een plan indienen om hun eigen wijk te verbeteren en hier zelf –in de vorm van een waardebon- geld voor krijgen. Zij zijn vervolgens zelf verantwoordelijk voor de uitvoering van hun initiatief, waarvoor ze ondersteuning en deskundigheid mogen inhuren. Bijvoorbeeld voor een speelplaats, een ophaalactie voor zwerfafval, bejaardengymnastiek, een wijktheaterproductie, een stel bloembakken, of een huiskamer voor ouderen.

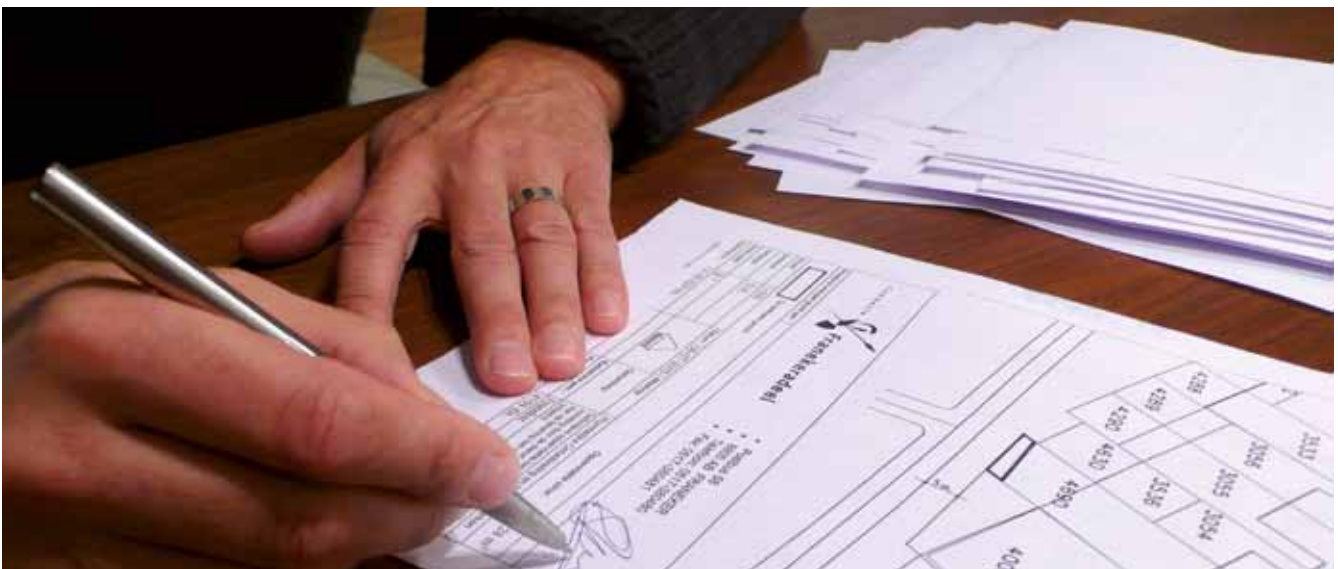
Bewoners coördineren besteding vouchers

Een zogenoemde regiegroep, bestaande uit bewoners, bepaalt aan de hand van een aantal spelregels welke ideeën een voucher ontvangen. Deze groep wordt veelal ondersteund door een vertegenwoordiger van de gemeente, welzijnsinstellingen en/of corporaties. De regiegroep kent de vouchers toe aan de initiatiefnemers, die de vouchers bij de gemeente kunnen verzilveren voor het realiseren van hun initiatief. Bij initiatieven boven de 10 duizend euro moet een wijkraadpleging worden gehouden. De gemeente wijst de regiegroep aan en beheert het geld.

Samen met het Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties is het Landelijk Samenwerkingsverband Aandachtswijken (LSA), de bedenker van dit systeem, verantwoordelijk voor de coördinatie van het vouchersysteem. De uitvoering ligt bij de gemeenten en de bewoners.

Evaluatie

In 2009 heeft de Universiteit van Amsterdam het vouchersysteem geëvalueerd door middel van een quickscan onder 31 gemeenten. Uit dit onderzoek en uit evaluaties van gemeenten zelf blijkt dat het vouchersysteem goed werkt. Het is toegankelijk en laagdrempelig, het aantal initiatieven dat wordt ingediend is doorgaans hoog en bewoners geven aan er veel van te leren. Gemeenten, regiegroepen en andere betrokken professionals zijn erin geslaagd nog niet actieve bewoners te activeren en bewoners van verschillende achtergronden dienen initiatieven in. Bewoners zijn doorgaans zeer kostenbewust. Het vouchersysteem draagt ertoe bij dat mensen elkaar treffen en dat er nieuwe verbanden tussen groepen bewoners tot stand komen. Goede ondersteuning van bewoners, zonder dat professionals het initiatief overnemen, is hierbij belangrijk.

Voorbeelden bewonersinitiatieven

Amsterdam Zuidoost, Computerbrain

Kinderen uit de buurt krijgen huiswerkbegeleiding, terwijl hun ouders computerles nemen. Een buurtbewoner besloot zijn medebuurtbewoners computerles te geven in Word, Excel, Powerpoint, internet, email en blind typen. Computerbrain wordt door de bewoners in de buurt als een succes ervaren. Sinds 2009 hebben circa 700 buurtbewoners computerles gekregen. De deelnemers aan de negen weken durende computerles blijken na afloop een grotere kans op een betere baan te hebben. Daarnaast zijn er circa 80 kinderen die bijles hebben gekregen. Het blijkt dat de schoolresultaten hierdoor sterk verbeteren. Kinderen kunnen makkelijker meekomen op school en halen betere resultaten bij de cito-toets.

Rotterdam Oude Westen, de Tussentuin

Een groep buurtbewoners heeft een tijdelijke open ruimte die door sloop van woningen was ontstaan ingericht als kijk-, verblijf-, hobby- en muziektuin. De inrichting van de tuin vertelt het verhaal van de woningen die er gestaan hebben en de diverse kleurrijke geschiedenissen van de mensen die er gewoond hebben. Voor iedere vroegere woning is een bloementuin of moestuin ingericht. Een buurtbewoner, landschapsarchitect van beroep, maakte samen met vakgenoten het basisontwerp en adviseerde zijn medebuurtbewoners over de uitwerking. De buurtbewoners hebben de tuin ingericht en beplant en verzorgen nu het onderhoud. Dit initiatief heeft geleid tot ontmoeting van bewoners en heeft een bijdrage aan de sociale cohesie in de buurt geleverd.

Bewonersbudget ontvangen van 2009 tot en met 2011	Bewonersbudget ontvangen in 2011
Amersfoort	Almere*
Alkmaar*	Bergen op Zoom
Almelo*	Capelle aan den IJssel*
Amsterdam*	Culemborg*
Arnhem*	Delft*
Breda	Delfzijl*
Den Haag	Ede*
Deventer	Gouda
Dordrecht	Hoogezand-Sappemeer*
Eindhoven*	IJsselstein*
Emmen*	Leerdam
Enschede	Leidschendam-Voorburg*
Groningen	Roermond*
Haarlem*	Roosendaal*
Heerlen	Veenendaal*
Helmond	Venray
Hengelo*	Vlaardingen*
's Hertogenbosch	Zoetermeer
Leeuwarden*	
Leiden*	
Lelystad	
Maastricht	
Nijmegen	
Rotterdam	
Schiedam*	
Sittard-Geleen*	
Tilburg*	
Utrecht*	
Venlo*	
Zaanstad*	
Zwolle	
Gemeenten met een * hebben het vouchersysteem in een aantal van hun wijken ingevoerd.	

Wilt u meer weten over budgetten voor bewonersinitiatieven?

Voor algemene informatie over de wijkenaanpak en bewonersbudgetten kunt u terecht op

<http://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/aandachtswijken/experimenten-in-aandachtswijken/bewonersparticipatie>.

U vindt hier naast het evaluatieonderzoek naar het vouchersysteem ook een toolkit met ondersteunende communicatiemiddelen voor bewonersinitiatieven, bestaande uit een pakket communicatiemiddelen ter ondersteuning van de communicatie met buurtbewoners.

Informatie over het vouchersysteem vindt u op

www.lsabewoners.nl.

De publicatie 'bewonersbudgetten, wat schuift het', is een praktische handleiding voor gemeenteambtenaren en –bestuurders die met bewonersbudgetten werken. De publicatie bevat ervaringen en lessen en voorbeelden uit binnen- en buitenland, gegroepeerd in vier categorieën: bewonersbudgetten, wijkbudgetten, leefbaarheidfondsen en budgetadvies voor de wijk.

<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/brochures/2010/12/08/bewonersbudgetten-wat-schuift-het.html>

Een methodebeschrijving van het vouchersysteem is te vinden in de databank effectieve sociale interventies van Movisie.

http://www.movisie.nl/130929/def/home/effectieve_sociale_interventies/zoekfuncties/databank_effectieve_sociale_interventies/

U kunt ook direct contact opnemen met uw gemeente, als deze tot de gemeenten behoort die budget ontvangen (zie tabel).